

Time dobivamo proširene podatke o lokalitetu, objektu i svakom zastupljenom obliku umjetničkog djela, vezanog za određeni spomenički lokalitet.

Uz arhitektonske objekte obrade su i ostale zastupljene umjetničke discipline — slikarstvo, kiparstvo, drvorezbarstvo, glazbala, literatura ili urbanistička analiza kvalitete prilagodljivosti krajoliku, te oblikovanju urbanističkih jezgri. Time spomenički objekt izrasta u cjelokupnoj svojoj slojevitoj sveobuhvatnosti.

Osebnost interpretacije dr. Đurđice Cvitanović polazi već od istraživanja crkvene umjetnosti, najčešćeg nosioca kontinuiteta razvoja određenih sredina, te njene životne prisutnosti ili ponekad nosioca preobrazbe, u određenom arealu.

Stoga je topografija rađena po eklezijastičkoj podjeli, te ima granice starih hrvatskih župa (IX. st.), zatim areale obuhvaćene popisom župa iz 1334. godine, te kasnijom crkvenom podjelom.

Uvidom u arhivalije, autorica bilježi i iznosi vrlo značajnu dokumentaciju, dok autopsijom na terenu također stvara slojevite podatke, do današnjih dana.

Na taj način primjerice, utvrđuje utjecaj pavlinske umjetnosti na kvalitetu naše izvorne umjetnosti baroknog razdoblja, ili iznalazi originalnost u pojedinosti izvorne obrade unutar tipiziranih koncepcija krajiških crkava.

Aspekt interpretacije, kako u iznalaženju dotoka utjecaja, pod kojima je umjetničko djelo stvarano, vrednovat će izvornost nasuprot impresivnosti.

Tako će prisutnu izvornost u izgrađeni malih drvenih crkava ili kapele (Buzeta) svrstati uz bok baroknih — rokoonih sakralnih djela (Sela kod Siska), vrijednosti srednjoevropskog nivoa.

Sakralna arhitektura baroknog razdoblja, Gorički i Gorsko-dubički arhidakonat, knjiga I, koncipirana je kao dio projekta Instituta za povijest umjetnosti u Zagrebu u istraživanju crkvene arhitekture baroka u kontinentalnoj Hrvatskoj. Opremljena je izvanrednom arhitektonskom dokumentacijom, odnosno arhitektonskim snimkama izrađenim pod vodstvom prof. Davorin Stepinca, te sadrži biranu foto-dokumentaciju vanjskih i unutarnjih prostora objekata; dok katalog objekata, kao poseban prilog, stvara opus sažetih podataka.

Neuobičajeno estetsko vrednovanje spomenika, uočavanje značajki pojedinih i međusobna povezanost predstavljenih objekata, njihovo kronološko, tipsko i stilsko određivanje unutar razdoblja stvaranja XVII. i XVIII. st. pa sve do prve polovine XIX. st., te značajke i iscrpna obrada iznađenih podataka — učinit će ovo djelo fundamentalnim prikazom i osnovom provedbe u aktivnoj zaštiti spomenika kulture.

● Vjesnik muzeja Požeške kotline,

Slavonska Požega, br. 4—5, 1986, str. 220, ilustr. izdavač: Centar za kulturu i obrazovanje Muzej Požeške kotline; urednik: Dubravka Sokač-Štimac

Branka Šulc

Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb

Primljeno: 19. 1. 1937.

Ovaj godišnjak Muzeja nastoji — unatoč neredovitom izlaženju — višestruko i na profesionalno visokoj razini prezentirati najrelevantnija istraživanja i znanstvene dosege iz područja svojega rada. Povod izdavanju dvobroja ovoga je puta i višestruk — 60-godišnjica Muzeja, 100-godišnjica rođenja slikara Mi-

roslava Kraljevića, 40-godišnjica pobjede nad fašizmom — te su i teme uglavnom koncepcijski usmjerene tim značajnim datumima povijesti požeške regije.

Pregledni prikaz Dubravke Sokač-Štimac o arheološkim istraživanjima na srednjovjekovnom lokalitetu Rudina, u blizini Slavonske Požege, premda se odnosi na istraživanja iz 1980. god., daje niz novih elemenata za potpunije određenje značaja tog lokaliteta. Dr. Nada Klaić tekstom **Ecclesia seu monasterium sancti Michaelis de Rudina** utvrđuje historijske činjenice o rudinskoj opatiji nastojeći dati i odgovor na niz pitanja o tom kompleksu, primjerice — što svjedoče izvori o rudinskoj opatiji u 14. st; tko su patroni opatije u 13. st. i tko je mogao biti osnivač te opatije i dr. K tome zanimljiv je autoričin pristup dosada poznatoj literaturi o ovom srednjovjekovnom kompleksu i brojnim različitim datiranjima te opatije.

Slijedi opsežniji izvještaj Zdravka Tadića o rijetkom slučajnom nalazu srebrnih dinara iz 15. i 16. st. pronađenih u Sl. Požegi. Veći dio te ostave poklonjen je Muzeju i važan je dio numizmatičke zbirke.

O Požežaninu Dragutinu Lermanu (1863—1918) prvom hrvatskom afričkom putniku piše dr. Aleksandra Sanja Lazarević ukazujući na njegov izuzetan doprinos, čime je obogatio muzejske fondove Etnografskog muzeja u Zagrebu, te napose njegov publicistički rad. Isti-

S promocije »Vjesnika Muzeja Požeške kotline« br. 4—5, održane u Galeriji Muzeja Požeške kotline u Slavonskoj Požegi, 13. 6. 1986.

če se nužna revalorizacija mjesta i uloge istraživača Lermana u našoj kulturi a sastavni dio te skice za portret su i fragmenti iz Lermanovih **Dnevnika**.

Ljubica Igić predstavlja običaje u vezi s pripremanjem i održavanjem tzv. »šokačke svadbe«, temeljene na svojim istraživanjima — u okviru muzejskog programa — u nekim selima sjeverozapadnog dijela Požeške kotline.

Zlatko Uzelac prezentira nove do-sege u vlastitim istraživanjima o rekonstrukciji umjetnosti požeških isusovaca u barokizaciji Slavonije u 18. st. na primjerima skulpture, arhitekture i — u manjoj mjeri — slikarstva u tom razdoblju u Sl. Požegi. Takova je rekonstrukcija pred-uvjet za svaku pravu valorizaciju umjetnosti 18. st., i to ne samo za požešku kulturnu regiju već i šire.

Miroslavu Kraljeviću (1885—1985), akad. slikaru također Požežaninu, posvećena su dva zanimljiva teksta iz pera Ivana Srše, vezana uz obilježavanje 100-godišnjice Kraljevićeva rođenja. U prvom — skici za studiju Srša na osnovi svojih istraživanja piše o slikarima suvremenici-ma — Nasti Rojc i Miroslavu Kraljeviću, a drugim tekstom **Kraljević i Požega** prezentira požeški opus slikara. Slijedi i opsežna Kronologija obilježavanja 100. obljetnice rođenja slikara M. Kraljevića. Branimir Kempf prezentira opsežne biografske i bibliografske podatke o Juliju Kempfu (1864—1934), istaknutom kulturnom pregaocu i osnivaču te prvom ravnatelju Požeškog muzeja. Slijedi tekst istog autora **Iz korespondencije: Gju-ro Szabo-Julije Kempf**.

O radu gospodarskog odjela Gradskog NOO-a u vrijeme prvog oslobođenja Požege 1944. godine opsežno piše Mirjana Šperanda.

Dane Pavlica prezentira razvoj kulturno-umjetničke djelatnosti u Slavoniji u NOB-i, ističući odnos narodne vlasti prema kulturi u tom razdoblju. Četiri nove područne zbirke iz razdoblja NOB-a u Požeškoj kotlini otvorene posljednjih godina tema su teksta Đure Stankovića-Janka. Slijedi kompleksni izvještaj o radu Muzeja u razdoblju od 1979. do 1985. godine.

Vjesnik je ilustriran brojnim crtežima i fotografijama i tek jednim sažetkom na njemačkom jeziku što je nedostatak u daljnjem komuniciranju Muzeja s muzejima izvan Jugoslavije.

Muzejski vjesnik, Glasilo muzeja sjeverozapadne Hrvatske, br. 9, veljača 1986, str. 1—53, ilustr.
Nakladnik: Centar za kulturu, OOUR Muzej grada Koprivnice.
Odg. urednik: Franjo Horvatić; urednik: Zorko Marković.

Primljeno: 30. 1. 1987.

Svi muzeji sjeverozapadne Hrvatske (Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice, Virje) već gotovo jedno desetljeće zajednički izdaju »Muzejski vjesnik« u kojem se vrlo redovito objavljuju najnoviji rezultati iz bogate muzeološke i muzejske djelatnosti toga područja.

Uz »Glasnik slavonskih muzeja«, zajedničko muzejsko glasilo svih muzeja Slavonije i Baranje, ovaj je »Muzejski vjesnik« drugi pozitivan primjer, i u muzejskim okvirima nužan, zajedničkog objavljivanja vlastitih dosegâ, izmjena informacija i pregleda rada svih muzeja određene regije.

Ovaj je broj tiskan i u novoj tehničkoj i dizajnerskoj opremi — suvremenije je oblikovan format, proširen je broj rubrika.

U okviru teme **Muzeološka problematika** Dragutin Feletar u uvodnom dijelu piše o izdavaštvu kao jednom od ključnih problema muzeja ističući potrebu da se analizira taj problem na godišnjim sastancima Muzejskog društva sjeverozapadne Hrvatske, te da se efikasnije koordinira s drugim muzejskim i ostalim sredinama. Marijan Špoljar u tekstu **Druga faza u djelovanju Galerije Koprivnica** određuje dodatne programske, idejne i radne elemente funkcioniranja Galerije, iznoseći prostorno-funkcionalnu shemu daljnjeg rada galerijskog postojećeg scenskog prostora.

Marina Šimek piše, u okviru teme **Arheologija**, o Stjepanu Vukoviću, osnivaču Arheološkog odjela Gradskog muzeja Varaždin a Zorko Marković izvještava o dvije kampanje arheoloških istraživanja Muzeja grada Koprivnice u Ludbreškom Ivan-cu, provedene tokom 1982. i 1983. god. Isti autor daje i prikaz **Zbornika radova o ranome brončanom dobu Karpatske kotline i sjevernog**

Balkana u izdanju Balkanološkog instituta SANU iz Beograda.

O otkriću antičkog reljefa nad portalom bjelovarske Župne crkve piše Mladen Medar.

U rubrici **Kulturna povijest** Ljerka Perči iznosi podatke najnovijih istraživanja vezanih uz tvrđavu Le-grad iz 16. i 17. stoljeća izvedenih na osnovi planova i veduta te utvrde iz zbirki Nacionalne knjižnice u Beču, Ratnog arhiva u Beču i dr. Slijede tekstovi M. Medara o izgledu i namjeni zaboravljene kasnobarokne građevine u Bjelovaru, Miroslava Klemma o izvornom rukopisu preporodne pjesme **Poziv u kolo Ilirsko** Pavla Stoša iz zbirke Gradskog muzeja u Varaždinu, Ljerke Šimunić o razvoju ženskog kostima 19. stoljeća na primjercima iz fundusa Gradskog muzeja u Varaždinu.

Na temu Radnički pokret i NOB-a relativno je i najviše priloga, te tako Antun Stišćak objavljuje logorska pisma pohranjena u fundusu Muzeja grada Koprivnice, koji je pisao logoraš iz Koprivnice koji je bio u logoru Jasenovac a potom i u Staroj Gradiški. Opsežna bibliografija članaka o radničkom pokretu i NOB-u u varždinskom kraju u listu »Varaždinske vijesti« 1945—1955. god. rad je Ivanke Štager, a A. Stišćak informira o novootvorenoj NOB zbirci u Ludbreškom Ivan-cu. O novom muzejskom postavu u Spomen-muzeju Vidović mlin-Baza 1 piše Magdalena Lončarić, a Božidar Gerić izvještava o novootvorenoj Spomen-sobi narodnog heroja Grge Jankeza-Marijana u okviru stalne postavke Gradskog muzeja u Bjelovaru. U rubrici **Etnologija** objavljen je tekst Ljerke Albus **Pčela i tradicionalno pčelarenje na varaždinskom području** o istoimenoj izložbi održanoj u povodu obilježavanja 60. obljetnice Gradskog muzeja Varaždin 1985. god.

Slijedi rubrika **Vijesti** s informacijama o novim izložbama, novim stalnim postavkama, donacijama, publikacijama u muzejima i galerijama sjeverozapadne Hrvatske.

U okviru tematskog bloka **Akcije** navode se likovne i ostale izložbe održane u muzejima sjeverozapadne Hrvatske tijekom 1985. god., kao i podaci o arheološkim iskapanjima i izdavačkoj djelatnosti muzeja spomenutog područja, uz dobar prikaz publicističke djelatnosti i samih muzealaca muzeja, izdavača »Vjesnika«.

B. Š.